

ישעיה ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבקהילת "מקור חיים" יע"א
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

להצלחת דן בן חנה וזוג' עכב"ב-לבריאות שמירה עליונה והרמת קרן המזל וכט"ס לעד אכי"ר

ערש"ק פרשת "נשא", י"א סיון תשע"ה גליון מס' 471

הנשק הסודי של עם ישראל

עם ישראל זכה. זכה בזכות גדולה ועצומה. הטובה והיקרה שבמתנות ניתנה לו. התורה הקדושה שאפילו מלאכי השרת התאוו לה ורצו שתשאר במחיצתם, ניתנה לעם הנצח. אשרינו ואשרי חלקינו שזכינו בכלי חמדה. כמה מידות טובות והנהגות ישרות יכולים לנו ללמוד מתורתנו הקדושה. כמה אורחות חיים, חוכמה, דעת ותבונה לנו יכולים להפיק מתורתנו הטהורה. תלי תילים של הלכות ברוכות נלמדות מכל אות ותג, פסוק ופרשה של התורה הקדושה. לכן העיר והאיר, חקר ודרש הכהן הגדול מראדין רבי ישראל מאיר זצ"ל בעל הספר החשוב "חפץ חיים": כידוע התורה חסה מלהזכיר אפילו תיבה אחת מיותרת, אפילו אות יתירה. ופעמים לנו רואים שהתורה אינה נמנעת מלחזור על דבר אחד כמה פעמים כמו בפרשתנו בנדבת הנשיאים. התורה הקדושה מפרטת ומאריכה בקורבנות הנשיאים בחנוכת המזבח אע"פ שכולם הביאו אותו דבר וכותבת כל נשיא לחוד ונדבתו, מה פשר הדבר? ומתרחף החפץ חיים זצ"ל בטוב דעת וטעם שהתורה הקדושה באה ללמד אותנו לקח ומוסר עד כמה חביב בעיני הקדוש ברוך הוא ישתבח שמו לעד כשעם ישראל ובפרט מנהיגיו שהם הסמל והדוגמה של העם, כשהם רוחשים כבוד זה לזה ומתנהגים בדרך ארץ אחד עם חבריו. לפיכך מספרת התורה באריכות יתירה על קורבנות הנשיאים. כופלת ומשלשת ומוסיפה וכותבת שכולם הביאו אותה תרומה דווקא. וכל כך למה? שלא לעורר קנאה ושנאה בין השבטים, שתשרור תמיד האהבה והאחוה, הכבוד והאחדות ביניהם. מוסיף החפץ חיים זצ"ל ואומר: לעומת זאת בפרשת ויקהל, מזכירה התורה את נדבת הנשיאים במילים בודדות בלבד: "והנשאים הביאו את אבני השוהם" וכו'. כאן חסה התורה הקדושה אפילו על אות אחת וכתבה "נשאים", חסר יו"ד, טעם לכך מביא רש"י זצ"ל: באשר לא רצו להתחבר עם העם, ואמרו: יביאו העם תחילה ואנו נשלים. רואים מכאן ששום דבר אינו הולך לאיבוד אצל הקב"ה אפילו מחשבה או רגש. עד כאן דברי הקדוש החפץ חיים. הכבוד שחלקו הנשיאים זה לזה, הפגנת האחדות והאהבה העזה ששררה בין נשיאי ישראל ובין כל איש ואיש מישראל, עשתה רעש גדול בשמים. על קורבנות נשיאי ישראל בחנוכת המזבח המזכירים בפרשתנו, אמרו במדרש במדבר רבה (יד, כו) שהקורבנות כולם היו שווים בתכלית. כאורכם כך רוחבם וכך משקלם. לא הקריב אחד מהם יותר על חבירו, שאילו הקריב אחד מהם יותר על חבירו, לא היה קורבן אחד מהם דוחה את השבת, כי אז דינו היה כקורבן יחיד שאינו דוחה את השבת. אמר להם הקדוש ברוך הוא: אתם חלקתם כבוד אחד לחבירו ואני חולק לכם כבוד שתקריבו ביום שבת שלי כדי שלא יהיה הפסק בקורבנכם. אחים ואחיות יקרים הרי לנו ראייה גדולה וחזקה כמה השלום והאחדות, האהבה וקירוב הלבבות, הכבוד והידידות בינינו יכולה להשפיע ולעשות רושם בעליונים ובתחתונים. אין שום אומה ולשון, בעיה וצרה, פגע ומחלה שיוכלו להתקרב אלינו אם נהיה כבנים של מלך באהבה ובאחוה, בשלום ובכבוד הדדי. אם נתחזק בדבר חשוב זה, בודאי שנחיש את גאולתנו ופדות נפשנו ונזכה בקרוב ממש לגאולה השלמה ולבניית בית הבחירה.

שבת שלום!

פנינה יקרה מצאנו על הפסוק בפרשתנו "וביום השביעי נשיא לבני אפרים אלישמע בן עמיהוד". ביאר "המעם לועז" שנשיא אפרים היה היחידי מבין כל הנשיאים שהקריב את הקורבן, קורבן יחיד ביום השבת, והסיבה לכך נעוצה בכך שיוסף הצדיק נהג בחסידות יתירה ושמר את השבת לפני שניתנה תורה לכן אמר הקב"ה שנשיא לבני אפרים הקריב קורבנו ביום השבת אע"פ שאין קורבן יחיד דוחה שבת- הוראת שעה היתה! אולם לכאורה עדיין נראה שיש לשאול ולהקשות שמצינו בחז"ל שהאבות הקדושים כולם קיימו את התורה הקדושה קודם שניתנה וממילא מסתבר שגם השבטים הקדושים כוללים בכך ונהגו כיתרה לבנן של קדושים ואם כן חוזרת הקושיא והשאלה למקומה מדוע זכה יוסף הצדיק וזרעו לכך? והנראה לבאר שאכן אמת כולם שמרו את השבת אולם יוסף הצדיק גדלה מעלתו ששמר בשבת בעת שהיה בנכר בודד ומבודד, בעת יושבו בבית הכלא, "בצינוק" המיועד לאסירי עולם, ויכל הוא למצוא לעצמו היתר כזה ואחר, ובפרט שלא ניתנה עדיין התורה ואין הוא מצווה על כך! אכן יוסף שמר שבת וכמו כן גם אחיו הקדושים, אך כבר לימדונו חז"ל שפעם אחת בצער כמוהו כמאה פעמים שלא בצער! והדברים מהוים עבורינו תמרוור הוראה, הוראה ברורה והדרכה לחיים, בדורינו שרבו ב"ה בעלי תשובה, שניצוצי קדושה חדרו לליבם ואהבה ה' נוגעת לליבם, ובמצוותיו הם חפצים ואת שבתם קודשו במסירות נפש שומרים, בעומדם בפני קשיים גדולים ופיתויים בדמויות של חברים ומכרים, משפחה וסובבים שלהם "בכל לב דואגים" ומנסים להניעם מדרכם, וכהנה וכהנה קשיים רבים ומשונים שהיצר הרע מלך זקן וכסיל עליהם מערים! אליהם פרשה זאת נועדה לחזק את רוחם ולאמץ את כוחם, אכן שבתכם אינה שבת רגילה ונחקקת היא לנצח אצל מי שאמר והיה העולם! שבת שלום!

זמני כניסת השבת ויציאת השבת

כניסת שבת	יציאת שבת	רבנו ת"א
19:18	20:22	20:52
19:03	20:20	20:56
19:11	20:24	20:57
19:21	20:20	20:54

הפטרה: ויהי איש אחד

מטעמים לשבת

אמרו: "ואני אברכם", ברכת הקדוש ברוך הוא- שלום, שנאמר: "ה' יברך את עמו בשלום."
(מעייין השבוע)

"יברכך ה' וישמרך..." (ו,כד)
מעיר כאן רבנו בחיי בן אשר זצ"ל: שנינו במסכת מגילה (פרק ד' משנה א-ב), בימות החול בימי שני וחמישי עולים לתורה שלושה קרואים. ביום טוב עולים לתורה חמישה קרואים, ובשבת עולים לתורה שבעה קרואים. דבר זה מרומז בשלושת פסוקי ברכת הכהנים: "יברכך ה' וישמרך" (שלש תיבות)- כנגד שלושת הקרואים בימי החול. "אשר ה' פניו אליך ויוחנך" (חמש תיבות)- כנגד חמשת הקרואים ביום טוב. "ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום" (שבע תיבות)- כנגד שבעת הקרואים בשבת.
(תורת הפרשה)

עמו בשלום". אף בברכת כהנים, לאחר כל הברכות, סיומם בשלום. לומר, שאין הברכות מועילות כלום אלא אם כן שלום עימהם. גדול השלום, שהוא שקול כנגד הכל. וכן אנו אומרים: "עושה שלום- ובורא את הכל".

(מעייין השבוע)
"וישם לך שלום" (ו,כז)
במדרש: "וישם לך שלום"- גדול השלום, שכל הברכות וטובות ונחמות שהקדוש ברוך הוא מביאן על ישראל, חותמין בשלום. בקריאת שמע- "הפורש סוכת שלום". בתפילה- "עושה שלום", בברכת הכהנים- "וישם לך שלום". ובמשנת רבי אליעזר: גדול הוא השלום מן הברכה, והשמירה, והאורה, והחנינה, והנשיאה. שנאמר: "יברכך ה' וישמך, יאר ה' פניו אליך ויחונך, ישא ה' פניו אליך"- ואף על פי כן, האחרון: "שלום", שנאמר: "וישם לך שלום", כל האחרון חביב. ובגמרא

"והתודו את זמאתם אשר עשו" (ה,ז)

מדוע נאמרה כאן לשון רבים, בעת שכל הפרשה מדברת בלשון יחיד: "והשיב", "ונתן"? ברם, כתב "מלא העומר" מצינו בגמרא שהמפקיד ממון אצל חברו ללא עדים הריהו עובר על "לפני עור לא תתן מכשול", לפי שעל ידי כך הוא מביא את הנפקד לידי הכחשה (עייין בבא, מציעה ע"ה). יוצא איפוא שגם המפקיד יש לו חלק בחטא זה של הנפקד המבקש לגזלו, ולכן גם עליו להתוודות על חטאתו...

(מעיינה של תורה)
"וישם לך שלום" (ו,כז)
אמרו במדרש: שלום בכניסתך, שלום ביציאתך, שלום עם כל אדם. רבי אומר: שלום- זה תורה, שנאמר: "ה' עוז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום". גדול השלום, שאין כלי מקבל ברכה אלא השלום. שנאמר: "ה' יברך את

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

ולא יעבור!"- הנה יש לקרוא לה ולהתרות בה, להזהירה באזהרה חמורה. אבל מדוע חייב רבינו את בעלה לגרשה? נענה מרן החיד"א ואמר: "הצדק עמכם. אך לא על הקינוי והסתירה אני דן, חייב הוא לגרשה שכן בגדה בו, ונטמאה בסתירתה!" אמרו הדיינים: "הרי אין לך עדים, ואין לו לדיין אלא מה שענינו רואות. אין אנו מפקפקים חלילה, ברוח קודשו של רבינו. אבל תורה לא בשמים היא, והנסתרות לה' אלוקינו. אין אלו אלא דברי נביאות, ולא על פיהם נדון!". לא השיב להם רבינו מאומה, אלא פנה בשנית לבעל האישה ואמר: "שמע לקולי וגרש את האישה!". ראו הדיינים כי לא ענה להם רבינו דבר, הלכו לקרובי האישה שהיו מנכבדי העיר וסחו להם את העניין, וילינו על רבינו את כל העדה. שמע רבינו את דברי הריבות, וישלח לקרוא את האישה אל בית דירתו. הלכה אל בית הרב, ואמרו לה שיושב הוא ולומד בחדרו שבעליית הבית. עלתה האישה לעליית הגג אשר שם חדר לימודו ובית תפילתו. נשא רבינו את עיניו הטהורות, וראה את האישה ניצבת בפתח חדרו. חרד ואמר: "תני כבוד לה' אלוקיך, והודי על פשעך ומעלליך. קבלי מבעלך גט פיטורין ושובי בתשובה על חטאיך!". העזה פנים וכפרה בכל. בעלה טופל עליה עלילות שווא, לא תקבל גט מידו! קם רבינו מכסאו, וניגש אל ארון הקודש שבחדרו. הוציא מתוכו את ספר התורה והחל לקרוא בפניה את פרשת הסוטה בטעמי הנגינות, כקריאת התורה: "איש כי תשטה אשתו ומעלה בו מעל... והביא האיש את אשתו אל הכהן... והעמיד הכהן את האישה לפני ה'... והשביע הכהן את האישה בשבועת האלה, ואמר הכהן לאישה: יתן ה' אותך לאלה ולשבועה בתוך עמך!". שמעה החצופה, והפנתה את גבה ללכת בגאון. ורבינו קרא אחריה בקול רם: "אם לא שטית, הינקי! ואת כי שטית תחת אישך, וכי נטמאת!" שמה רגלה על המדרגה הראשונה, לא הספיקה לרדת- ופניה הפכו לירקון, עיניה בלטו, וכל הכתוב בפרשת סוטה התקיים בה, עד שמתה בו במקום! לקול זעקתה מיהרו הדיינים והרבה מאנשי העיר לראות במחזה הנורא, ואמרו: "עתה ידענו כי איש אלוקים קדוש הוא רבינו, ודבר ה' בפיהו אמת!", ויראו מגשת אליו.

(מעייין השבוע)

מעשה נורא סיפר רבי מנשה צאלח ע"ה מבגדד, מעשה שהיה לו עד ראייה בהיותו משמש בקודש אצל הגאון רבי יעקב, בן רבינו ריש גלותא מרן ה"בן איש חי" זצ"ל. יום אחד, בעומדו לפני הרב, עלו נכבדי העדה להתריע ולטכס עצה כדת מה לעשות. נערה אחת החציפה פנים ופרקה כל גדר צניעות, והדיחה בני נעורים בחלקת שפתיה וקול זימרתה. הרב שלח להתרות בה, ודרש שאם לא תחזור בה ממעשיה ותשנה דרכיה, תעקור למקום אחר ולא תהא חוטאת ומחטיאה. אך היא מאנה לשמוע, ופערה פיה נגד הרב. עלו נכבדי העדה לקבול על הפירצה החמורה. אמר הרב: "ניסיתי כל דרך, ולא אבתה לשמוע. המסכימים אתם שיהא סופה כאחריתה של הסוטה האמורה בתורה?". נדהמו, חשבו בדבר והביעו הסכמתם. למחרת עם שחר כתב הרב פרשת סוטה בפתק, פנה לרבי מנשה משמשו ואמר לו: "לך, שים פתק זה בכיסה של הנערה. אל תפחד, כי לא יאונה לך כל רע". הלך למעונה, ומצא שם צעירים רבים. הניח הפתק בכיס מעילה והתחמק מן המקום. לבשה הנערה את המעיל והלכה לבית המרחץ. לפתע זעקה הבלנית כי גופה של הנערה התנפח, עד שלא היתה יכולה לצאת מפתח בית המרחץ. הזעיקו בעלי מלאכה להרחיב את הפתח ולהוציאה. נשאוה לביתה ונפחה את נשמתה. הפירצה נחסמה, וגדול היה קידוש שם שמים אף בפני גוי הארץ.

לעת זקנותו של גאון עוזנו מרן החיד"א זיע"א, איווה למושב לו את העיר ליוורנו שבאיטליה, שם הורה משפטי ה' ליעקב ותורתו לישראל, שם נפטר לחיי עולם, ומשם העלוהו לא מכבר לארץ הקודש- זכותו תגן על כל יושביה מעתה ועד עולם! פעם ישב מרן החיד"א בראש בית הדין בליוורנו, ובא לפניו אחד מחשובי העדה, והוא כהן, ובפיו קובלנא: אשתו אינה נוהגת באורחות הצניעות כיאה לבת ישראל כשרה, והוא קינא לה ונסתרה. הודיעו מרן החיד"א, שעל פי דין תורה עליו לגרש את האישה. האישה היתה ממשפחה נכבדה, וכמה מהדיינים מיהרו לתבוע כבודה ואמרו לרבינו החיד"א: "הרי אדם זה קינא לאשתו בלא עדים, ואין הלכה כרבי יוסי ברבי יהודה שאינו מצריך עדים לקינוי. ממילא, לא נאסרה על בעלה בסתירתה. וגם אם עברה עברה חמורה בכך שהתייחדה עם איש זר- עבירה שהיא מהחמורות שבתורה, ואנו מצווים עליה ב"הרהר

והייתם לי סגולה

משפט- סגולה לשמירה ולחן ולחסד להצליח במשפט, או לעמוד בפני שר, לומר פרשת וישלח מתחילתה (בראשית פרק לב פסוק ג), עד "במאה קשיטה" (פרק לג פסוק ט).

משפט- סגולה להצלחה במשפט, לפני שידבר עם השופט יאמר כמה פעמים: "ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך. ונח מצא חן בעיני ה'." כן נמצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם."

(סגולות רבותינו)

מדברי ראש הישיבה הרה"ג ר' יוסף מוֹגֵרבי שליט"א

זינוך הבנים

ביקורת וסמכות?

נאמר בגמרא יבמות סה: אמר רבי אילעא משום רבי אלעזר בן רבי שמעון: כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע, כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע. ובספר חינוך הבנים למד מכך שאף שיש מצוה להוכיח את הזולת, מכל מקום אם יודע שדבריו לא יהיו נשמעים, יש לו מצוה להמנע מלדבר, ושב ואל תעשה עדיף. והנה יש ללמוד מכאן גם לגבי חינוך הילדים, שלצערנו הרב ישנם הורים ביקורתיים מאוד, שמחפשים בזכויות מגדלת את נקודת הרע שבילדיהם, ומבליטים מאוד את אותה נקודה שלילית מאוד, ומבקרים את ילדיהם על כל צעד ושעל, ואם עובר יום אחד ש"חלילה" ילדיהם התנהגו טוב ולמדו טוב, הרי מרגישים הוריהם שהם "מחוסרי עבודה", כיון שבאותו יום לא העירו ולא מתחו ביקורת ולא "חינכו" את ילדיהם... אולם האמת חייבת להאמר, שילדים הגודלים בבית שהוריהם עוקבים אחריהם אחר כל צעד ושעל (וכן אחיהם הגדולים עוקבים אחריהם ומותחים עליהם ביקורת), מאבדים את בטחון העצמי שלהם, ונכנסת להם טינה להוריהם. ברור מאוד שאין הכוונה כאן למנוע מההורים להעיר ולבקר ולהוכיח, אלא הכוונה היא שלא להרבות בביקורת יתר על המידה, וצריך לדעת גם להעלים עין. והדברים אמורים בפרט בדברים שההורים מונעים את ילדיהם מלעשות, והילדים מתעקשים וכן עושים, וההורים מוותרים ונשברים מהר, ובכך הילדים מתרגלים שלא להתחשב עם ההורים הנודניקים ששמים להם רגל בכל מקום ומקום, ולכן צריכים ההורים להרגיל עצמם לומר כמה שפחות "לא" בבית, אבל לעמוד עליו בלי שום ויתורים, ולא להרבות באמירת "לא" ולוותר ולהכנע לילדים. ההורים צריכים להיות "סמכותיים" מצד עצמם באופן שגם בלי אמירת לא תובן כוונתם ויובנו רצונותיהם, ועם הרבה תפילות ועבודה עיקבית ניתן להגיע לזה, ולה' הישועה.

שלום בית

"לשם שמים" המוביל...

מסופר על הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, שהתארח פעם אצל משפחה אחת, בימי החופש באזור הררי. אחד מתלמידיו בא לבקרו ושוחח עימו בדברי תורה. ולפתע פתאום רואה התלמיד שרבו עומד וממהר לצאת מהבית. התלמיד קם והלך אחריו, כשיצאו החוצה פנה התלמיד ושאלו לפשר היציאה הפתאומית? ענהו רבי איסר זלמן: נקלטו באוזני קול זמר של אישה - כנראה של העוזרת שעסקה בנקיון הבית, ועל כן נסתי החוצה, למען לא אכשל ב"קול באישה ערוה". עמד התלמיד והציע להיכנס חזרה לבית, ולהעיר לעוזרת שתפסיק משירתה. דחהו רבי איסר זלמן ואמר: הנח לה! הרי עוסקת היא בעבודתה ולמה תפסיק מלשיר, והרי שמחה היא בזה, אלא שעלי אסור לשמוע קול זמר של אישה, משום כך חייבת היא לסבול? אני הוא שצריך לצאת... ולא היא... צא וראה דבר נפלא ונשגב, שעם כל גדולתו וצדקתו של רבי איסר זלמן וזמנו היקר מפז, מצא לנכון לעזוב את הבית, כדי שלא לצער את העוזרת שתפסיק לשיר... ואם בעוזרת הכתוב מדבר, כל שכן בבין איש לאישתו, שאין לו לאדם להורות היתר לעצמו ולומר שכל כעסי על אשתי הוא לשם שמים ולצורך מצוה, וסבור הוא לתומו שהותרו בכך כל האיסורים, ומותר לו לביישה ולבזותה, אלא יש לעשות הכל במתינות בצדק ובמשפט ולבחון את הדברים היטב באיזה צורה להעיר, כי אחרת מסוגל הוא חלילה לעבור על "לא תונו איש את עמיתו", ולגרום לה חלילה צער ועוגמת נפש. ובפרט אם הדברים נאמרים ליד אנשים וכל שכן ליד הוריה או אחיותיה, הרי שבזה נכלמת יותר ועונשו חמור כמבואר בגמרא הקדושה, אך מידה טובה מרובה חמש מאות... להיטיב עימו אם יזהר בכבודה ובמי שציוה לכבדה ולשכן שמו יתברך בביתם לעד.

אמרי שפר

רה"ק רבי ישראל מרוז'ין אומר: אין להתייאש משום יהודי, איזו נקודה כלשהי ביהודיות חייבת להיות גם אצל הרשע, דלי הנופל לתוך באר עמוקה, אפשר להוציאו מן התהום, רק אם הוא קשור לחבל, חבל עבה או חבל דק, ובלבד שיהיה חבל.

החווה הקדוש מלובלין אומר: צדיק- אינו צריך לאהוב את עצמו. בעל תשובה- אינו יכול לאהוב את עצמו. אך את הזולת- כולם צריכים לאהוב.

רה"ק רבי מרדכי מלכוביץ אומר: אדם מישראל- היהו כדינר של זהב, גם אם לפעמים מעלה חלודה או מלוכלך ברפש, צריך לרחצו ולמרקו ואז יחזור אליו אורו.

רה"ק רבי ישראל בעל שם טוב אומר: כשרואה דבר לא טוב בישראל, צריך לתלות את האשמה בו. (פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ומשל

הופך יפה בדעתו, לפני שהוא מחליט לעשות מעשה בדבר שיש בו משום פיקוח נפש. אומנם מועט המזון שבצקלוננו, ובאמת צפויה לו הסכנה למות ברעב, אם לא יגיע בעוד מועד למקום ישוב. אך הן יוכל לחלק את המזון למנות קטנות, שאף אם לא יהיה בהן כדי להשביע, הרי מכל מקום יהיה בהן כדי לשמור את הנפש, וכך יוכל להחיות עצמו כמה ימים, עד שתבוא לו הצלה. ברם איזהו השוטה המאבד בידי ממש את שארית מזונו מתוך הכעס ומתוך הדאגה? זהו ממש המעשה שעושים בני אדם שהזכרנו. אומנם קשים הזמנים, הפרנסה דחוקה, והמזון אינו מספיק להשביע את הגוף די צורכו, אפשר אפילו נשקפת סכנת רעב ממש. ברם אף על פי כן, כלום צריך יהודי בגלל כן לזרוק אחרי גוו את שארית יהדותו, את שמירת הכשרות, ולהתגאל במאכלות אסורות? חייב יהודי לצמצם עצמו ואת מזונו, לבקש עזרה בצר עד שיעבור זעם, עד אשר ירחיב השם יתברך את גבולו ויוציאו מצרה לרווחה. הן ישועת ה' כהרף עין! אך שטות גמורה היא לסכן את הנפש ולהגיע, חס וחלילה, לידי מיתה רוחנית מתוך הפחד ומתוך הדאגה של "מה נאכל".

(משלי החפץ חיים)

בני אדם רבים יש הנכשלים בעוון מאכלות אסורות מתוך אונס. הזמנים קשים, פרנסתם דחוקה ביותר, ומועט המזון המצוי בידיהם. יש ונדמה להם, שאם ידקדקו בדברי מאכל ויקפידו על כשרות, סופם לגווע ברעב. משום כך הם מתחילים להקל על עצמם ולזלזל באיסור זה, קודם מקלים הם בדברים, שהם חשש טרפה, ואחר כך בדברים שהם בחזקת טרפה ממש. והיצר הרע עומד עליהם ומסיתם לאמור: אם תחכו הרבה, לא יהיה לכם כוח לאכול את הטרפות, לכן התחילו מיד, שתוכלו להחזיק מעמד עד יעבור זעם. ומשל למה הם דומים בני אדם אלה? לאחד שאבדה דרכו במדבר, והוא טועה זמן רב באין מוצא. אין הוא יודע כמה ימים יהיה עליו לשהות בישימו, עד שיגיע למקום ישוב. הוא פותח את צקלוננו כדי לבדוק כמה מזון נשאר לו, והוא רואה שאין לו אלא כדי מחיה לשנים שלושה ימים בלבד. נופל עליו רוחו, מה יעשה? נוטל אותו אדם מרוב הצער ומרוב הדאגה, ומתוך שדעתו נתבלבלה עליו מפחד, וזורק את כל שארית מזונו, ואומר: לשם מה לי כל זאת? הרי ממילא נכזבה תוחלתי למצוא דרכי למקום ישוב, וסופי לגווע כאן ברעב! אפטר, אפוא, ממשא מיותר זה! כלום לא מעשה של שטות הוא עושה? כל אדם בר דעת

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

העולם והקדוש ברוך הוא שונאין.
✓ המחניף לחבירו שאינו מתיירא ממנו, הרי הוא נמנה עם כת שקרנים וכת חנפנים, ועל ומסבב רעות רבות לאותו שמחניף. ועל כן ההולך בדרך טובה יוכיח לחבירו ואל יחניפהו, ויהיה זוכה ומזכה את הרבים.

✓ מי שהוא פרנס או דיין או גבאי צדקה, צריך שלא יהא חנף, כי אם יחניף הפרנס לשום אדם ולא יוכיחהו לעשות הטוב ולסור מן הרע, אז יהיו כל הקהל מקולקלים, כי כל אחד יאמר: הפרנס מחניף לפלוני, ולא יקבל תוכחתו. וכן דיין המחניף לאחד מבעלי דינים, אז יסתתמו דברי השני ולא ידע לטעון כאשר ראוי לו, נמצא שלא יצא הדין לאמתו. וכן הגבאי צדקה המחניפים ויתנו צדקה לזה המחניף להם, או שהם מחניפים לו ויתנו לו אף אם אינו ראוי לכך. לכן צריך הצדיק להתרחק מאוד מן החניפות, שלא יחניף ולא יקבל החניפות מאחרים. ויזהר מאוד כשיעשה מעשים טובים, שלא יתכוין בהם להחניף לאחרים, אלא לשם שמים בלבד.

✓ הגרוע שבכל החניפות- המחניף לחבירו כדי להחטיאו, כגון שיש לו מחלוקת עם בני אדם, ואין הדין עמו, והוא מחניף לבני אדם לסייע לו ולחזק טעותו, או מי שהוא רודף אחר עבירות, והוא מחניף לחבירו כדי שיעשה כמוהו. לכן ירבעם בן נבט זכה למלוכה (סנהדרין קא): בשביל שלא החניף לשלמה והוכיחו על עניין בניין מלא, שאמר לו: דוד אביך פרץ פרצות בחומה כדי שיעלו ישראל לרגל, ואתה גדרת אותם וכו' (אבל נענש מפני שהוכיחו ברבים לביישו).

(הבית היהודי)

מוריו, על זה נאמר: "אל תוכח לץ פן ישנאיך".

✓ השומע בני אדם מדברים לשון הרע או דברי נבלה, או יושב בסוד משחקים בוזי תורה ומצוות, ושותק. אף שידוע לו שלא ישמעו לו, הרי הוא יענש על זה, פן יאמרו כי הוא כמותם והודה לדבריהם מאחר ששומע ושותק (ואין זה דומה לסעיף הקודם, ששם אינו יושב אצלם), וחייב הוא לענות ולגער בשביל כבוד התורה והמצוות אשר בוז ולעגו, או לכבוד נקי וצדיק אשר ישחו בו. וזה אחד מן הדברים אשר יתחייב האדם לעזוב בעבורם חברת הרשעים, כי יענש בשומעו דברים הרעים וילאה לענותם.

✓ המספר בגנות חבירו בפני שונאו, כדי למצוא חן בעיניו, הרי הוא עובר על איסור חנופה, בנוסף על עוון לשון הרע.

✓ המראה פנים וחיבה יתירה לחבירו ואין פיו ולבו שוים, אלא בפיו שלום ידבר ובקירבו ישים אורבו, או אפילו אם אינו אויב לו ולא מבקש רעתו, אלא מראה אהבה רבה וכבוד גדול יותר מן האמת אשר בלבבו, הרי זה בכלל עוון חנופה.

✓ יזהר כל אדם מחנופה לומר לחבירו: יפה אתה במעשים ובלימוד ובתואר, וכן כל כיוצא בזה.

✓ אמרו רבותינו זכרונם לברכה: אומר מקצת שבחו בפניו, וכולו שלא בפניו. ואוי על הנהגים לומר שבח שאין בו בפניו, וגנותו שלא בפניו.

✓ החנפים שמחניפים לרשעים כדי שיכבדום או ליהנות מהם, או שנפשם הרעה איוותה רע ומתאוים למטעמים מרים ומואסים במתוקים- הרי הם מחריבים את

✓ צריך לזהר מדברי חנופה. והוא, שאם יראה את חבירו שעושה עבירה או מדבר דברים שאינם הגונים נגד רעהו, ולא די שאינו מוכיחו, אלא מחניפו בדברים שצדק במעשהו או בדיבורו, ואפילו אם מוסיף איזה תיבה להסכים למעשהו, בכלל חנופה הוא ועוון גדול הוא, והוא בכלל ארבע כיתות שאין מקבלות פני השכינה. ולדעת כמה גאונים עוון חנופה הוא לא תעשה מן התורה, והוא לאו של "ולא תחניפו את הארץ".

✓ המהלל רשע, בין בפניו בין שלא בפניו, אף על פי שאינו מצדיקו על חמסו, אלא יאמר עליו כי איש טוב הוא, הרי זה בכלל חונף, ועל זה נאמר: "עוזבי תורה יהללו רשע", לפי שייחשב צדיק אצל השומעים ויכבדוהו ותגבר ידו. ועוד מכשילו שלא ישוב מדרכו הרעה, כעניין שנאמר: "בפה חנף ישחית רעהו".

✓ המשבח אדם במעלות שאין בו, הרי זה בכלל חנופה, שהשומעים סומכים על דבריו ובאים לידי מכשול ונזק על ידו. וכן המחניף לאנשי זרוע כדי שיכבדוהו וינשאוהו. או המתחבר לרשע ומקרבו כחבר, כעניין שנאמר ביהושפט מלך יהודה: "בהתחברך עם אחיזהו פרץ ה' את מעשיך".

✓ מי שיש בידו למחות בידי עוברי עבירה ואינו מוחה, הרי זה בגדר חנופה, שמחניף להם ואינו מוחה בידם.

✓ הרואה את אנשי מקומו עם קשה עורף, ואומר בלבו אולי לא יקשיבו אל דברי ולא יקבלו תוכחתי, ועל כן יחשוך פיו, גם זה עונו ישא. אבל אם הדבר גלוי לכל, כי החוטא שונא מוסר ולא ישמע לקול